

EMİSYON PRİMİNİN SERMAYEYE İLAVESİ II

Erol Sönmezocak

S.M.M.M., Türkiye, e-mail: erol@umutmuhasebe.com

Özet

Üç bölümde inceleyeceğim emisyon primi konusunu, kapsadığı kavramları, ticaret ve vergi hukukundaki yeri ve anlamlarını geçen yazımızda inceledik.

Bu yazımda ise emisyon priminin sermayeye ilavesi ve ilave edilen sermayenin azaltılmasında oluşan vergilendirme hakkında uzman görüşlerini belirteceğim.

GİRİŞ

TTK' nın 519/2. maddesinde emisyon primlerinin kullanılmamış bulunan kısmının genel kanuni yedek akçeye ekleneceği ifade edilmiştir. Genel kanuni yedek akçeler ise TTK' nın 519/3. maddesine göre sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir.

TTK' nın İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı Başlıklı 462/1. maddesine göre; esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklardan artırılabilir.

Citation/Atf: SÖNMEZOCAK, E. (2024). EMİSYON PRİMİNİN SERMAYEYE İLAVESİ II. *İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ*. 7(2): 285-288

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:

Erol Sönmezocak

E-mail: erol@umutmuhasebe.com

Bu çalışma, Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

462/2. maddesine göre ise artırım genel kurul veya yönetim kurulu kararının ve esas sözleşmenin ilgili maddelerinin değişik şeklinin tescili ile kesinleşir. Tescil ile o anda mevcut pay sahipleri mevcut paylarının sermayeye oranına göre bedelsiz payları kendiliğinden iktisap ederler. Bedelsiz paylar üzerindeki hak kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz; bu haktan vazgeçilemez.

Emisyon primlerinin sermayeye ilavesi TTK' nın 462. ve 519. maddeleri çerçevesinde mümkündür. Emisyon primlerinin sermayeye ilavesi, sermaye artırımını yapan şirket için KV açısından vergileme gerektirmez.

KV Genel Tebliğinin I/ 6.2.4.3. Bölümüne göre **sermaye yedeklerinin** sermayeye ilavesinin kar payı dağıtımı olarak görülmediği, **kar yedeklerinin** sermayeye ilavesi nedeniyle edinilen bedelsiz hisselerin ise KV mükellefleri açısından iştirak kazancı hükmünde olduğu ve nominal bedelle iştirakler hesabında takip edileceği ayrıca KVK'nın 5/1-a maddesi gereği istisnadan yararlandırılacağı, söz konusu hisselerin satılması durumunda ise KVK'nın 5/1-e maddesindeki şartları taşıması kaydıyla satıştan elde edilen kazancın %75'inin istisna olacağı belirtilmiştir. Buradaki temel sorun emisyon primlerinin sermaye yedeği mi yoksa kar yedeği mi olduğu konusudur. TTK' ya göre emisyon primleri kar yedeği, Tek düzen Hesap Planına göre ise sermaye yedeğidir. Tebliğ açıklamasına göre sermaye yedeklerinin sermayeye ilavesi kar dağıtımı olarak görülmediğinden, kar yedeklerinin ise istisna hükümlerinden yararlandırılması gerektiğinden bahisle vergileme yapılmamaktadır.

GVK' nın 94/6. maddesinin parantez içi hükmüne göre ise karın sermayeye ilavesi kâr payı dağıtımı hükmünde olmadığından vergi kesintisi yapılmaz. * 8.12.2020 tarihli Alomaliye Doğan Çengel-YMM. Bağımsız Denetçi

Emisyon primi tutarı nakdi sermaye artışıında faiz indirimi hesabında dikkate alınabilir mi?

Çok tartışılan bu konuya Gelir İdaresi 26.10.2022 tarih ve 1239258 sayılı özgelge ile

açıklık getirmiştir.

Sermaye olarak tescil edilmeyen emisyon primleri üzerinden, KVK 10. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca nakdi sermaye indirimi hesaplanması mümkün değildir.

Emisyon primlerinin daha sonra sermayeye ilave edilmesi durumunda da sermayeye eklenmesi işlemi, bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesi mahiyetinde olduğundan, söz konusu artış nedeniyle nakdi sermaye artışı indiriminden faydalanılması mümkün bulunmamaktadır.

F- MELEK YATIRIMCILAR VE EMİSYON PRİMİ

Emisyon primli sermaye artırımını genellikle "Melek Yatırımcı" şirketlerde oluşmaktadır. Yatırımında başarılı olan fakat sermayeleri yatırımın devamını getirmeye yetmeyen girişimci, sermayeleri "emisyon primli" artırarak şirketlerine hem yeni ortak bulmakta hem de şirketlerine önemli miktarda sermaye girişi sağlanmaktadır.

Melek yatırımcılar için Hazine Müsteşarlığı'nın 13 Şubat 2013 Tarihli 28560 sayılı resmî gazetede yayınlanan "Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)' tan Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmen 'lerin Girişim şirketleri ile ilgili 22. Maddesinin 2 fıkrası; aşağıdadır.

"(2) Yeni kurulan şirkette sermaye taahhüdünün mevcut bir şirkette ise, sermaye artırımlarının yerine getirilmesi yoluyla şirket sermaye yapısının güçlendirilmesini teminen emisyon primi dahil sermayenin veya hisse senetlerinin iktisap bedellerinin nakdi olarak girişim şirketi banka hesabına yatırılması zorunludur. Girişim şirketi hesabına nakdi olarak yatırılan hisse senedi iktisap bedellerinin hesaba giriş tarihinden itibaren en geç on iki ay içinde iş planında belirtilen şekilde harcanması ya da fiziki yatırıma dönüşmesi gerekir." Yönetmelik hükümlerine uyulmak zorunluluğu unutulmamalıdır.

G- ŞİRKETLER KENDİ İŞTİRAKLERİNDEN EMİSYON PRİMLİ HİSSE ALABİLİR Mİ?

Ana şirket veya yaygın kullanımıyla Holdingler, kendisinin %100 iştiraki olan şirketlerin, (İştirakinin) “Emisyon primli” sermaye artışını yapabilir mi?

Bu konuda TTK’nda bir açıklama yok. Fakat uygulamada aksi bir görüş de bulunmakta.

Geçmişte, mükellefim Holding’ in iştiraki olan şirketin sermaye artışını Emisyon primli yapmışım. Ticaret Bakanlığı yetkilileri önce itiraz ettiler. Daha sonra ise sermaye artışının “emisyon primli” ifadesini rapordan çıkarttılar. Yerine de “sermaye yedekleri” tanımını yazmamızı istediler. Yapılan bu değişiklik Holding şirket, iştirakinin emisyon primli sermaye artışına katılmış oldu.

H- EMİSYON PRİMİNİN SERMAYEYE İLAVE EDİLMESİNİN ARDINDAN SERMAYE AZALTIMI İŞLEMLERİ

Emisyon priminin sermayeye ilave edilmesinin ardından sermaye azaltımı yapılması halinde sadece stopaj yönünden vergilendirme yapılması gerektiği, gayrimenkul ve/veya iştirak hissesi satış kazancı istisnasının sermayeye eklenmesinin ardından sermaye azaltımı yapılması halinde ise; kanunda belirtilen şartların sağlanmasından sonra sermaye azaltımına gidilmesi halinde sadece stopaj yönünde, kanunda belirtilen şartların sağlanmadan sermaye azaltımına gidilmesi halinde ise hem KV hem de stopaj yönünden vergilendirme yapılması gerektiği,

Enflasyon düzeltme farklarının sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde bu işlemin yapıldığı dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu işlemin yapıldığı dönemde vergiye tabi tutulması gerektiği, ortaklara dağıtımı halinde de stopaj yönünden vergilendirme yapılması gerektiği yönünde kanaat bildirmekle beraber sermaye azaltımının bileşenlerine ve niteliğine göre Maliye idaresi tarafından yasal bir düzenleme yapılması konunun sıhhati

açısından daha iyi olacaktır. *Lebib Yalkın Mayıs 2019 sayı:185

Sermaye yedeklerinin azaltım yoluyla işletmeden çekilişi kâr dağıtımı sayılır mı ve kâr dağıtım stopajına tabi tutulabilir mi?

Bu konuda yayınlanan 7420 sayılı Kanunla KVK eklenen 32/B maddesine göre;

* Öz kaynakların sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçtikten sonra yapılan sermaye azaltımlarında azaltılan tutarlar “orantı yöntemi” ile belirlenecek.

* Öz kaynakların sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş yıl geçmeden yapılan sermaye azaltımlarında en yüksek vergili unsurlara öncelik verilecek.

En yüksek vergilemeden kasıt azaltılan öz sermaye kaleminin hem kurumlar vergisine hem de kar dağıtım stopajına tabi tutulmasını sağlamaktır.

Bu konuda yayınlanan tebliğde, sermaye yedeklerinin, sermaye azaltımı yoluyla işletmeden çekildiğinde kâr payı dağıtımına bağlı vergi kesintisine (stopaja) tabi tutulacak kalemler arasında sayılıyor.

Bu kapsamda, her ne kadar **emisyon priminden** tebliğ taslağında bahsedilmemiş olsa da kardan ayrılmayan sermaye yedeği niteliğindeki bu fonların nakdi sermayeden bir farkı yoktur, ortaklarca işletmeye konulan sermaye benzeri değerlerdir. Bu nedenle gerek doğrudan gerekse sermaye azaltımı yoluyla dolaylı olarak ortaklara dağıtılması emisyon primlerinin vergilendirilme gerekçesi olamaz! * Erdoğan Sağlam’ ın 09.01.2023 Tarihli T24 gazete yazısı

Sermaye yedeklerinin, sermaye azaltımı yoluyla işletmeden çekilmesinin kâr payı olmadığına dair bir üstat görüşü de aşağıdadır.

“Ben kişisel olarak, emisyon priminin işletmeye konan değer olduğunu ve vergilendirilebilir bir kazanç olmadığını düşünüyorum. Bu yöndeki yargı kararlarındaki gerekçeler benim de gerekçelerim. Karşı yöndeki gerekçelere katılmadığım gibi, yukarıda özetlediğim stopajla ilgili Danıştay Dördüncü

Daire kararının gerekçelerinden biri olan, emisyon priminin sermaye yedeği niteliğinde olduğu kabulünün kararla çeliştiğini, bu gerekçenin ancak söz konusu primin kurum kazancının bir parçası olmadığına gerekçesi olabileceğini düşünüyorum.

Gelinen noktada emisyon priminin kazanç niteliği hala tartışmaya açık. Yargı kararları da bu durumu açıkça gösteriyor. Ancak niteliği ne olursa olsun, ortağın şirkete koyduğu sermayenin bir kısmının vergi olarak Hazineye gitmesi anlamlı değil. Hiçbir şekilde vergilendirilmemesi gerekir diye düşünüyorum.

Emisyon primiyle ilgili sorunların benzeri, sermaye destekleme primi, zarar itfa fonu veya benzer isimlerle işletmelere konan değerler için de var. Bu değerlerle ilgili 2022 yılında bir düzenleme yapıldı ama bu düzenleme de bence yeniden değerlendirilmeli. Sistem bir bütün olarak gözden geçirilmeli”
* Recep Bıyık Ekonomim Gazetesi 8.8.2024

I- KV BEYANNAMESİNDE GÖSTERME

Emisyon primleri, doğrudan bilançonun “Öz Kaynaklar” bölümüne muhasebeleştirildiğinden ve gelir tablosu hesaplarıyla ilişkilendirilmediğinden öncelikle beyannamenin “KKEG” satırına ilave edilerek ve daha sonra “Zarar Dahı Olsa İndirilecek İstisna ve İndirimler” bölümünde yer alan “319-Emisyon Primi Kazancı” satırında gösterilmelidir. Gelir tablosu hesaplarında yer verilmeyen emisyon primi kazancının KKEG olarak kurumlar beyannamesine ilave edilmemesi halinde istisnadan mükerrer yararlanılacağı bu nedenle de vergi zıyana sebebiyet verileceği hususu göz ardı edilmemelidir. Beyannamenin ekler bölümündeki KKEG’ ye ilişkin satırlarda ise emisyon primine özgü bir alan olmadığından söz konusu tutar “Diğer” satırında belirtilerek “emisyon primi” açıklaması yapılmalıdır.

Beyanname Düzenleme Programının yukarıda bahsettiğimiz mevcut yapısı itibariyle emisyon priminin elde edildiği dönemde gelir tablosu hesaplarıyla ilişkilendirilerek ertesi dönem başında öz kaynak hesaplarına

devredildiğine ilişkin uygulamalar görmekteyiz. Esasında belirtilen uygulamaya katılmasak da tercihlerini bu yönde kullananların istisnaya ilişkin tutarı KKEG’ ye ilave etmeden beyannamenin ilgili satırında yer vermeleri yerinde olur.

Gerek Kanunda gerekse Genel Tebliğde istisna şartları arasında öz kaynak hesaplarında takip edileceği ya da devredileceğine ilişkin hüküm bulunmadığından her iki uygulamanın da söz konusu istisnaya engel olmadığı görüşündeyiz. Ancak her durumda emisyon primlerine KV beyannamesinde “Zarar Dahı Olsa İndirilecek İstisna ve İndirimler” bölümünde yer alan “319-Emisyon Primi Kazancı” satırında mükerrer indirim sebepleri olmayacak şekilde yer verilmesi gerekir. Ayrıca söz konusu istisnanın gelir tablosu hesaplarında muhasebeleştirilerek ertesi dönem ilgili hesaba devredilmesi durumunda VUK’ un 353/6. maddesine göre özel usulsüzlük cezasıyla muhatap olunabileceği unutulmamalıdır.

KVK’nın 32. maddesi ile GVK’ nın Mük. 120. maddesi gereği Emisyon Primi istisnasından geçici vergi dönemlerinde de yararlanılabilir. * 08.12.2020 tarihli Alomaliye. Doğan Çengel-YMM. Bağımsız Denetçi.

Sonuç: Üç bölümden oluşan yazımın bu bölümünde ise emisyon priminin sermayeye ilavesi ve ilave edilen sermayenin azaltılmasında oluşan tutarların dağıtımında vergilendirme yapılıp yapılmayacağı hakkında uzman görüşlerini belirttim.

Gelecek yazımda ise emisyon primli ihraç edilen hisse senetlerinin muhasebesi, ihraç edilen paylar için fatura düzenlenmesi ve KDV hesaplanması konularını inceleyeceğim.